

Valdība atbalsta izcilības grantu piešķiršanu Latvijas zinātniekiem

Publicēts: 11.08.2020.

Zinātnes komunikācija

2020. gada 11. augustā valdība ir atbalstījusi Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) izstrādāto priekšlikumu Latvijas zinātnieku (tai skaitā profesoru) individuālo pētniecības projektu īstenošanai. Kopējais piešķirtais finansējums 11,2 miljoni eiro nodrošinās pilnvērtīgas pētniecības iespējas Latvijas izcilākajiem zinātniekiem. Finansējums ļaus atbalstīt vismaz 100 individuālu pētniecības grantu iesniedzējus līdz 100 000 eiro apmērā katru un nodrošinās pētniecības projekta iesniedzēja un viņa komandas atalgojumu, darba vietas, laboratoriju iekārtošanas, kā arī citu ar pētniecību saistītus izdevumu segšanu.

Finansējums tiks piešķirts visās zinātnes nozaru grupās: dabaszinātnes, inženierzinātnes un tehnoloģijas, medicīnas un veselības zinātnes, lauksaimniecības zinātnes, sociālās zinātnes, humanitārās un mākslas zinātnes. Paredzēts, ka grantu saņemšanai pētnieki piesakās individuāli, definējot tematus, mērķus un uzdevumus un to piešķiršana tiek īstenota, izmantojot vispārīgo fundamentālo un lietišķo pētījumu grantu īstenošanas kārtību projektu īstenošanai līdz 2021. gada beigām. Galvenais grantu piešķiršanas kritērijs ir zinātniskā kvalitāte, ko pēc IZM un Latvijas Zinātnes padomes (LZP) izstrādātajiem kritērijiem vērtēs ārvalstu eksperti katras zinātnes nozaru grupas ietvaros.

Individuālo zinātnieku grantu mērķis ir paaugstināt Latvijas akadēmiskā un zinātniskā personāla zinātnisko kvalifikāciju, sagatavojoties garantētās nodarbinātības jeb tenūras (no angļu tenure) sistēmas ieviešanai Latvijā, vienlaikus nodrošinot visu zinātnes nozaru grupu vienmērīgu attīstību. Tādējādi tiks stimulēta Latvijas ekonomiskā izaugsme un rūpniecības konkurētspēja, mazinot Covid-19 izraisītās sekas un sagatavojoties iespējamām līdzīgām krīzēm nākotnē.

Individuālo zinātnieku granti būs kā priekšnoteikums zinātniekiem savu zinātnisko kompetenci tālāk attīstīt ar citiem sekmīgiem pētniecības projektu pieteikumiem gan Latvijā, gan starptautiskā mērogā – it īpaši izmantojot ES pētniecības ietvarprogrammas Apvārsnis Eiropa sniegtās iespējas no 2021. līdz 2027.gadam.

Tenūras sistēma Latvijas augstākajā izglītībā un zinātnē tiks ieviesta no 2022. gada, izmantojot augstākās izglītības un zinātnes, tostarp Eiropas Savienības fondu, finansējumu. Paredzēts, ka vēlētajam akadēmiskajam personālam, iegūstot noteiktu akadēmisko amatu, piemēram, asociētā profesora vai profesora amatu, un izpildot iepriekš zināmus profesionālās un zinātniskās kvalifikācijas kritērijus, tiks nodrošināta stabila nodarbinātība (beztermiņa darba līgums pretstatā darba līguma slēgšanai tikai uz ievēlēšanas laiku – sešiem gadiem, kā tas ir šobrīd). Tenūras sistēma sekmīgi darbojas citās Eiropas valstīs, to kā vienu no risinājumiem cilvēkkapitāla attīstībai pētniecībā un inovācijās Latvijā iesaka [Eiropas Komisijas Politikas atbalsta vienība \(PSF – Policy Support Facility\)](#).

Tenūras sistēmas projekts tika uzsākts 2020. gada jūnijā sadarbībā ar Pasaules Banku un Eiropas Komisiju Strukturālo reformu atbalsta vienību (DG Reform) un tiks īstenots tuvāko divu gadu laikā. Jaunais akadēmiskā personāla karjeras modelis paredz arī izstrādāt jaunus nosacījumus akadēmiskā personāla kvalifikācijas prasībām, personāla atlasei, nodarbinātībai un darba apstākļiem akadēmiskajā vidē, ārējās kvalitātes nodrošināšanas procedūrām un internacionalizācijai. Projekta rezultātā tiks nodrošināta akadēmiskā un pētnieciskā darba vienotība, būtiski uzlabojot Latvijas augstākās izglītības un zinātnes kvalitāti.

Ministru kabineta (MK) rīkojuma projekts ir pieejams [MK tīmekļvietnē](#).

Izcilības granti Latvijas zinātniekiem 11,2 miljoni eiro

100 pētniecības
projekti
(grantu veidā)

~100 000€ vienam
projektam

dabaszinātnes

medicīnas un
veselības zinātnes

humanitārās un
mākslas zinātnes

inženierzinātnes
un tehnoloģijas

lauksaimniecības
zinātnes

sociālās zinātnes

Tenūras* sistēma no 2022. gada

Izcilības granti

Akadēmiskā un zinātniskā
personāla individuāli
pētniecības projekti

Tenūras sistēmas
ieviešana**

*garantētā nodarbinātība

** fundamentālo un lietišķo projektu ietvaros

Grantiem pētnieki piesakās individuāli,
definējot tematus, mērķus un uzdevumus

Piešķiršana konkursa kārtībā

Galvenais kritērijs –
zinātniskā kvalitāte.
Vērtē ārvalstu
eksperti

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/valdiba-atbalsta-izcilibas-grantu-pieskirsanu-latvijas-zinatniekiem>